

Thối quen (hình ảnh © J.S. Strijk, www.asianfagaceae.com).

TÊN KHOA
HỌC:

Lithocarpus annamensis

(Hickel & A. Camus) Barnett

TÊN THÔNG
THƯỜNG:

Kor fa (Lào)

ກໍຝາ (Lào)

**Dẻ trung bộ;
Sồi đá trung bộ** (Việt Nam)

HỌ:

Fagaceae

TÁC GIẢ:

Joeri S. Strijk (*Alliance for Conservation Tree Genomics ACTG*)
Karina Orozco & Amy Byrne (*The Morton Arboretum*)

Mô tả thực vật

Cây gỗ cao đến 20-25 m. Thân lớn, có rãnh dọc. Vỏ thân ban đầu có vảy kèm lông trắng, về sau nhẵn màu nâu, dày, có nhiều bì khổng. Chồi hình trứng đến gần tròn, có ít vảy, hình bầu dục-tù, màu trắng.

Lá dày, hình ngọn giáo ngược, thon dài dần; chóp lá nhọn nghiêng, gốc lá thuôn đến hình nêm. Phiến lá dài 13-20 cm, rộng 5-11 cm, lá dai; mặt trên nhẵn, bóng; mặt dưới ban đầu có vảy trắng; mép lá nguyên, chóp lá đôi khi hơi lượn sóng; gân giữa nổi rõ ở cả hai mặt. Gân bên 10-12 cặp, song song, cong hướng lên trên, hơi nổi ở mặt dưới; gân giữa tạo góc khoảng 55° với trục chính; gân bậc hai không rõ. Cuống lá dài 1-1.2 cm.

Nhánh: mặt trên của lá. Nhánh: lá ở mặt dưới (hình © J.S. Strijk, www.asianfagaceae.com).

Phân bố

Lào, Việt Nam.

Sống ở các sinh cảnh đất cát và đất đỏ màu mỡ. Ghi nhận ở độ cao 300-1100 m.

Tình trạng nguy cấp

EN

Nguy cấp (Endangered).

Bông cái có hoa xếp thành cụm 3 hoa hợp gốc; vòi nhụy 3, hơi dài, rời nhau.

Vỏ cây (hình ảnh © J.S. Strijk, www.asianfagaceae.com).

Quả chín (tươi) (ảnh © H.T. Son).

Các chùm hoa và quả rụng (hình ảnh © J.S. Strijk, www.asianfagaceae.com).

Cụm quả mang hoa cái ở gốc, phía ngọn là bông đực; dài 8-15 cm, dày đặc, phần ngọn dày hơn phần gốc, có lỗ bì rải rác, trừ phần gốc. **Quả** xếp khít, chín hai năm một lần. **Đầu** gần như dính nhau ở đáy thành cụm 3, không cuống, rất nhỏ, gần phẳng, cao khoảng 1/4-1/6 chiều cao hạt, không sâu, đường kính 14-15 mm; nhiều vân, hình bầu dục đến nhọn, không nổi rõ, phủ lông trắng. **Hạt**

lộ ra rõ, hình chén, lớn hơn so với đầu, chiều rộng lớn hơn chiều cao, cao 10-13 mm, đường kính 17-22 mm; chóp hạt cụt đến có mấu rất ngắn, thường nứt dọc, phủ lông trắng hoặc xám, áp sát và dày. **Vỏ** quả không có khoang hay vách ngăn. **Sẹo** lõm, đường kính 7-9 mm.

Khuyến nghị thu hạt để nhân giống

Khi quả chín, thu hạt trực tiếp từ cây bằng cách rung cành với sào tre dài. Vì sức sống của hạt giảm nhanh sau khi rơi xuống đất và dễ bị sâu hại, nên ưu tiên thu trực tiếp trên cây thay vì nhặt quả rụng. Nếu sản lượng hạt thấp, có thể thu thêm cụm quả và hạt rơi để ươm. Không nên tách đầu để lộ hạt, vì làm hạt dễ bị sâu hại và khô khi vận chuyển, lưu trữ, đồng thời gây khó khăn cho định danh. Không nên tách rời từng quả khỏi cụm quả. Các cây cùng loài kết quả gần nhau có thể thu hạt và trộn chung trong một túi như một "quần thể địa phương". Hạt từ các cây cách nhau trên 100-150 m không nên trộn, mà phải giữ riêng. Nên ghi thông tin địa lý của từng quần thể và từng túi hạt thu được. Đồng thời, nên kèm theo một số cành nhỏ và lá cây mẹ trong mỗi túi hạt để hỗ trợ định danh.

Ra hoa – kết quả

Ra hoa từ tháng 9-12 ; kết quả từ tháng 6-10.

Tác nhân phát tán/phấn:
Gặm nhấm (sóc, chuột,...).

Nhu cầu ánh sáng/nhóm sinh thái:
Chưa xác định.

Công dụng

Hạt ăn được.